

Loppuseminaari. Kulttuurin ja terveyden tutkimusyksikön Asklepios-ohjelma, lukuvuosi 2016–2017. Turun yliopisto 10.5.2017.

Marja-Liisa Honkasalo ja Kia Andell

Kulttuurin ja terveyden tutkimusyksikön koordinoiman Asklepios-opinto-ohjelman lukuvuosi päättyi Sirkkalan historiallisella kasarmilla pidettyyn loppuseminaariin. Seminaarissa käsiteltiin muun muassa ohjelman opiskelijoiden lopputöitä ja kulunutta vuotta Asklepios-opintojen parissa. Paikan päällä oli kahdeksan opiskelijaa, viisi opiskelijaa suoritti seminaarin verkossa. Pääaineiden osalta opiskelijat muodostivat monialaisen joukon, jossa edustettuna oli laaja skaala oppialoja humanististen, yhteiskunta- ja kasvatustieteiden alueilta.

Edeltäneen kevään ja syksyn aikana Asklepios-opiskelijat olivat suorittaneet monipuolisesti kulttuurisen terveyden opintoja, jotka keskittyivät lukuvuoden 2016–2017 kattoteeman *Monikulttuurisuus ja eriarvoisuus* alle. Opinnot jakautuivat neljään alateemaan, joita olivat *terveys, kulttuuri ja eriarvoisuus, terveyden eriarvoinen historia, eriarvoisuus terveydenhuollossa ja monikulttuurinen terveydenhuolto*. Kutakin alateemaa oli vuoden aikana käsitelty omassa kolmen opintopisteen laajuudessa moduulissaan, joka koostui asiantuntijoiden luennoista,

esseen kirjoittamisesta ja vertaispalautteesta. Lisäksi opiskelijoiden oli mahdollista osallistua kirjoittajaohjaaja FT Päivi Kososen vetämälle kirjoituskurssille.

Lukuvuoden viidennessä ja viimeisessä opintomodulissa opiskelijat keskittyivät laatimaan loppuesseen, jossa he saattoivat syventää aiemmissä esseissä käsittelemiään teemoja. Kunkin opintomodulin yhteydessä opiskelijoille oli annettu laajat kirjallisuuslistat, joista he saattoivat valita omien aiheidensa kannalta mielekkäimmät lähteet. Lisäksi he saivat vapaasti käyttää omia lähteitä, mikä toi lopputöiden näkökulmiin entistä enemmän kiinnostavaa variaatiota. Loppuesseiden suosikkiteemaksi valikoitui monikulttuurinen terveydenhuolto, mutta myös muut teemat, etenkin terveydenhuollon eriarvoisuus, herättivät kiinnostusta. Monessa esseissä eri teemoja ja niihin liittyvää kirjallisuutta olikin yhdistelty luovalla ja oivaltavalla tavalla. Ennen loppuseminaaria opiskelijat palauttivat omat esseensä Asklepioksen Moodle-kurssialueelle. Lisäksi he valmistautuivat seminaariin lukemalla muiden töitä pienryhmissä käytävää

keskustelua ja keskinäistä palautteen antoa silmällä pitäen.

Seminaarin avasi Asklepios-kokonaisuuden vastuuopettaja, kulttuurisen terveyden professori emerita FT Marja-Liisa Honkasalo. Honkasalo toivotti osallistujat tervetulleiksi ja kertoi sitten lyhyesti kulttuurisen terveyden opintojen merkityksestä tulevassa työelämässä. Aiempien vuosien opiskelijapalautteessa oli noussut esiin turhautuneisuus humanisti- ja yhteiskuntatieteilijöiden epävarmoinhin työnäkymiin. Erilaisiin terveysalan julkaisuihin kirjoittajille töitä taas löytyy. Honkasalo painotti, että kulttuuri on ajankohtainen näkökulma terveyden ja hyvinvoinnin kysymyksiin. Tulevaisuuden yhteiskunnassa kulttuurinäkökulman soisikin muodostuvan yhä keskeisemmäksi. Tämän tavoitteen edistämiseksi Asklepios-opiskelijat ovat mitä parhaimpia asiantuntijoita.

Seuraavaksi Kipinä-lehden päätoimittaja sosiologian tohtorikoulutettava VTM Kia Andell puhui osallistujille Kipinän tulevasta opiskelijanumerosta, jonka tarkoitus olisi toimia julkaisukanavana loppuesseille. Julkaistavista kirjoituksista muokattaisiin toimituskunnan tuella eri tyyppisiä kirjoituksia kuten katsauksia ja puheenvuoroja. Kipinän kautta voisi näin jatkaa Asklepioksessa tapahtunutta harjaantumista terveysalan asiantuntijakirjoittajaksi. Opiskelijat olisivat myös tervetulleita numeron toimituskuntaan, jossa he voisivat entisestään syventää Asklepioksessa kehittyneitä palautteen antamis- ja vastaanottamistaitoja ja saada kokemusta tieteellisen julkaisun toimituskuntatyöskentelystä.

Alkupuheenvuorojen jälkeen paikallaolijat jaettiin kahteen pienryhmään loppuesheidensä teemojen perusteella. Toisen ryhmän teemana oli *terveys, monikulttuurisuus ja eriarvoisuus*, toisen painopisteenä olivat *terveyden kulttuuriset määritelmät*. Pienryhmien kanssa keskustelemassa olivat Asklepioksen opintomoduleissa luennoineet kielentutkija-tohtorikoulutettava FM Jenny Paananen ja uskontotieteilijä-antropologi FT Minna Opas. Molemmille ryhmille jaettiin sarjakuvatehtävä, jossa ryhmien tuli täydentää puhekuplat lääkärin vastaanottoa esittävään piirrookseen ja halutessaan jatkaa kuvaa esimerkiksi piirtämällä. Tehtävän tarkoituksena oli virittää keskustelua loppuesheidensä teemoista ja tarjota keskustelun päämääräksi yhteisten juonteiden löytäminen monipuolisten esseiden sisältä.

Lopputöiden sisällöistä käytyjen keskustelujen ja sarjakuvatehtävien purkamisen jälkeen pohdittiin kohdelukijoita ja julkaisukanavia omille kirjoituksille

sekä keskusteltiin työelämävalmiuksien ja oman asiantuntijuuden kehittymisestä erityisesti Asklepioksen yhteydessä. Opiskelijoita pyydettiin pohtimaan, keille lukijoille he haluaisivat loppuesseensä ydinviestin osoittaa ja millaisilla foorumeilla tällaisen tekstin voisi mahdollisesti julkaista. Kohdelukijoina pidettiin esimerkiksi lääkäreitä ja muita terveydenhuollon ammattilaisia, potilaita, elämäntapa- ja asiantuntijablogien lukijoita, nuorisoa ja opiskelijoita. Julkaisukanavista ja oman asiantuntijuuden esiin tuomisen foorumeista esiin nousivat muun muassa *Duodecim*, *Lääkärilehti*, *Potilaan lääkäri-lehti*, *Demi*, *Voi hyövin* -lehti, avoimet tiedelehdet kuten *Hybris* ja *Kipinä*, erilaiset blogit ja Facebook-ryhmä *Eriarvoisuusvarasto*.

Seuraavaksi osallistujia pyydettiin arvioimaan, millaisia työelämässä tarvittavia taitoja Asklepios-ohjelmassa opiskelu on kehittänyt, ja millaisten valmiuksien edistämiseen tulisi opetuksessa panostaa lisää. Asklepioksen katsottiin opettaneen aikataulutuksen tärkeyttä, akateemisen tekstin tuottamista ja popularisointia, ryhmässä keskustelua, oman asian esittämistä ja palautteen antamista sekä kehittäneen kykyä toimia monitieteisessä ja -ammattillisessa yhteisössä. Enemmän huomiota olisi kuitenkin voinut kiinnittää prosessikirjoittamiseen, tekstin muokkaamisen opetteluun ja loppuesseen työstämiseen loppuseminaarissa saadun palautteen pohjalta. Etenkin opintojen aikataulutuksessa olisi toivottu näiden alueiden vankempaa huomiointia.

Seminaari päättyi loppukeskusteluun, jossa osallistujat saivat antaa yleistä palautetta Asklepios-kokonaisuudesta. Opintojen asiasisältöön oltiin yleisesti ottaen tyytyväisiä. Moduulien painotusten katsottiin olleen hyvällä tavalla erilaisia, jolloin opetuksessa ei ollut ylimääräistä toistoa ja mielenkiinto pysyi yllä. Kattoteema kuitenkin muodosti punaisen langan, jolloin kokonaisuus ei ollut liian hajanainen. Jatkossa teemojen alla toivottiin käsiteltävän erityisesti pakolaiskriisiin liittyviä aiheita ja vammaisuutta. Esseen kirjoittaminen suoritukseksi koettiin mielekkääksi, ja kirjoittamisen opettelu pidettiin hyvin tärkeänä. Moodle-kurssialueelta löytyvät kirjallisuuslistat saivat kiitosta laajuudesta, joka mahdollisti kiinnostavien lähteiden valitsemisen esseitä varten. Opintojen suorittamista katsottiin helpottaneen, että lähteet oli annettu valmiiksi ja sähköisessä muodossa, jolloin myös lukukynnys madaltui. Eniten kritiikkiä herätti opintojen aikataulutus. Esimerkiksi lopputyön yhteyteen sijoitetun kirjoitusluennon voisi siirtää lukuvuoden alkuun. Myös loppuesseen laatimiselle olisi toivottu enemmän aikaa siten, että jatkotyöstäminen palautteen pohjalta olisi mahdollista.

Kolme tuntia kestäneen seminaarin yleistunnelma oli leppoisa. Keskustelut pienryhmissä soljuivat luontevasti akateemisen palautteenannon ja vapaaman aiheita sivuavan ajatustenvaihdon välillä. Loppuesseiden aiheet kirvoittivat omakohtaisia hauskoja muistikuvia opiskelijoilla ja ohjaajilla; toisessa pienryhmässä intouduttiin esimerkiksi muistelemaan menneiden vuosikymmenten tupakkamainoksia. Opiskelijoiden kesken vallinnut hyvä ilmapiiri näkyy myös sarjakuvatehtävien lopputuloksissa, joissa molemmissa välittyi kyky kriittiseen ajatteluun, luovuus ja huumorintaju.

Kulttuurin ja terveyden tutkimusyksikön puolesta kiitämme kaikkia seminaarissa paikalla olleita ja erityisesti Asklepioksen lukuvuoden 2016-2017 opiskelijoita hedelmällisistä keskusteluista ja tärkeästä palautteesta sekä paikan päällä että verkossa.

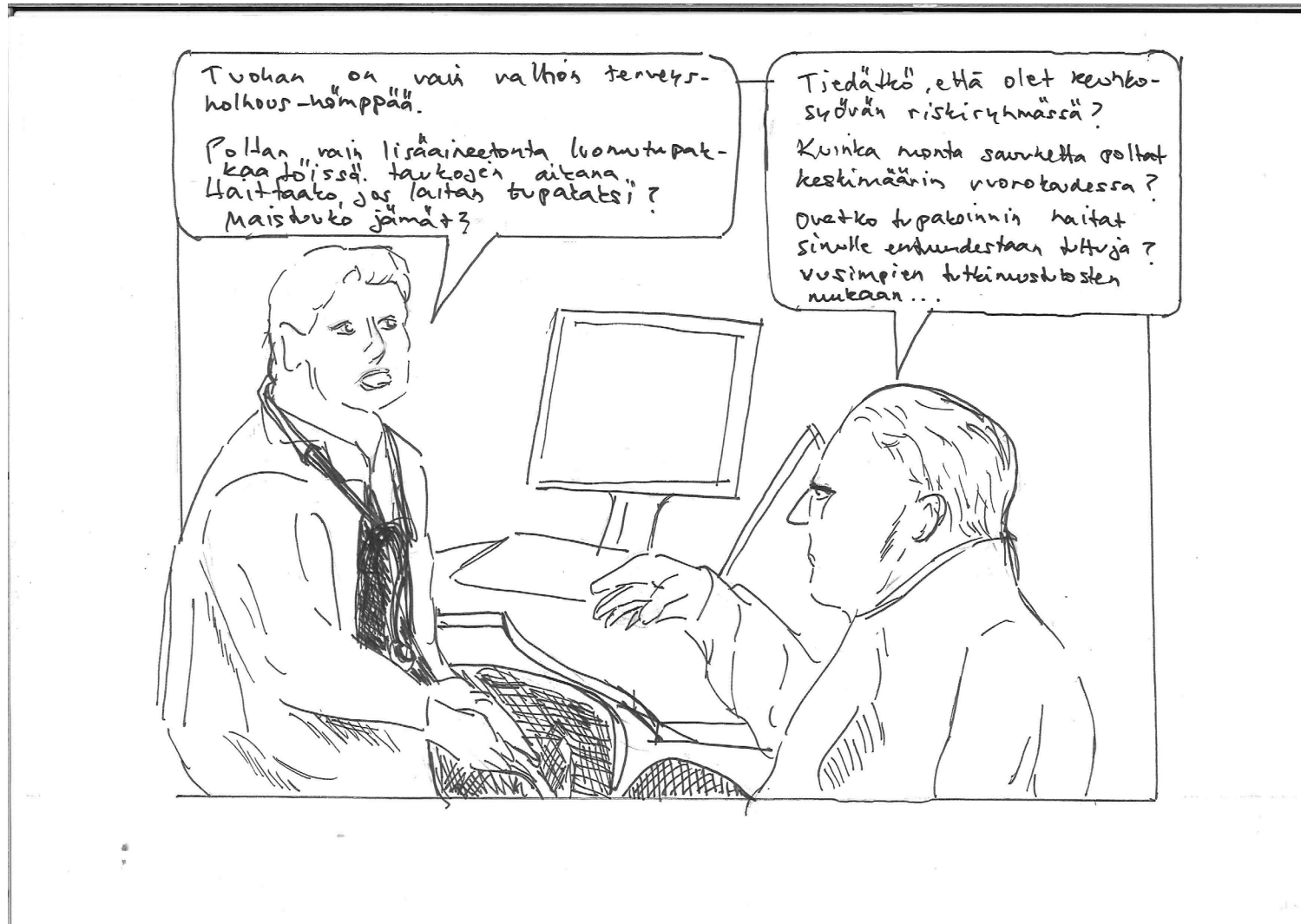

Maahanmuuttajalääkäri

Raumatlainen moniongelmainen

Lääkäri ottaa helpoimman kautta, ei kyselä mitä unettomuuden taustalla voisi olla. Suomalainen mies ei puhu tunteista.

Vuorovaikutusta hankaloittaa kielimuuri, joka seuraa asuinpaikan ja yhteiskunnallisen aseman eroavaisuuksista raumaa murtavan potilaan ja formaalimman kielen oppineen maahanmuuttajalääkärin välillä. Kiusallisesta tilanteesta halutaan nopeasti pois, jolloin osapuolten välille ei muodostu mielekästä vuorovaikutussuhdetta, eikä potilaalle löydetä erityisen sopivia tai kokonaisvaltaisia hoitokeinoja.

Vuorovaikutuksen osapuolet eivät löydä yhteistä maaperää: sen paremmin kieli, terveyskäsitteet kuin asenteet eivät kohtaa, vaikka molemmat kuuluvat kantaväestöön. Tilanteessa lääkärin ja potilaan totunnainen hierarkia, jossa lääkäri sanoo viimeisen sanan, kyseenalaistuu potilaan vastarinnan kuten ironian ja kulttuurisia normeja rikkovan tupakointikäyttäytymisen kautta.